

עמדת "בשער":

יש לעצור את המינויים למועצה להשכלה גבוהה ערב הבחירות ולהבטיח את עצמאותה המקצועית

ארגון "בשער" – קהילה אקדמית למען החברה בישראל" רואה בשמירה על אופייה המקצועי והבלתי תלוי של המועצה להשכלה גבוהה (המל"ג), כגוף רגולטורי האמון על עצמאותה ומצוינותה של מערכת ההשכלה הגבוהה, עקרון יסודי החיוני לקיומה של אקדמיה חופשית, מצטיינת ובעלת מעמד ציבורי איתן.

המל"ג, המופקדת על עיצוב מדיניות ההשכלה הגבוהה בישראל, חייבת לפעול מתוך שיקולים אקדמיים ומקצועיים, תוך שמירה על עצמאות שיקול דעתה מפני השפעה פוליטית פסולה. תנאי חיוני לכך הוא הבטחת ייצוג משמעותי ועצמאי של הקהילה האקדמית במועצה, תוך שמירה על מעמדם של המוסדות האקדמיים ושל הגופים המייצגים אותם בהליכי המינוי ובקבלת ההחלטות.

החשש מפני פוליטיזציה של המל"ג אינו חדש. כבר מראשית שנות האלפיים, ובפרט מאז מינוי המועצה להשכלה גבוהה העשירית, התעוררו מחלוקות בנוגע למעורבות הדרג הפוליטי במינוי חברות וחברי המל"ג והוועדה לתכנון ולתקצוב (ות"ת). לאורך השנים ניכרת מגמה מדאיגה של ניסיונות להגביר את ההשפעה הפוליטית על הרכבם ועל פעילותם של גופים אלה. מגמה זו באה לידי ביטוי במחלוקות סביב מינויים לתפקידים בכירים, בניסיונות להשפיע על החלטות מקצועיות, ביוזמות לשינויים מרחיקי לכת בחוק המל"ג ובמהלכים המאיימים על החופש האקדמי ועל האוטונומיה המוסדית.

הצורך להגן על עצמאות המל"ג ועל תקינות הליכי המינוי אליה עמד גם בבסיס עתירה לבג"ץ שהגיש ארגון "בשער" בשנת 2016. בעקבות ההליך המשפטי נקבע [פיהל מחייב למינוי חברות וחברי המל"ג](#), שנועד להבטיח הליך מינוי תקין, תוך היוועצות עם הגורמים האקדמיים הרלוונטיים.

בשנים האחרונות התעצמה המגמה של התערבות פוליטית במערכת ההשכלה הגבוהה ובפעילות המל"ג. ביולי 2026 התפטרו חמישה מחברי המל"ג, ארבעה מהם נציגי האקדמיה, במחאה על אישור החוק המאפשר להרחיב את ההפרדה המגדרית במוסדות להשכלה גבוהה גם ללימודים לתארים מתקדמים, בכפוף לאישור המל"ג.

על רקע זה, יוזמתו של שר החינוך ויו"ר המל"ג, יואב קיש, למינוי חפוז של שלוש חברות חדשות למועצה, כשבועיים בלבד לפני הבחירות לכנסת, מעוררת דאגה מיוחדת.

היוזמה מקודמת ללא היוועצות כנדרש עם הגופים המייצגים את המוסדות האקדמיים, ומעוררת חשש לאי-עמידה בנוהל המחייב למינוי חברות וחברי המל"ג. נוסף על כך, קידום המינויים כשבועיים בלבד לפני הבחירות לכנסת אינו עולה בקנה אחד עם הנחיות הייעוץ המשפטי לממשלה בדבר הגבלות על מינויים בתקופת בחירות.

נסיבות אלה, ובפרט העובדה שהמינויים מקודמים בעקבות התפטרות חברות וחברי מל"ג במחאה על הרחבת ההפרדה המגדרית, מעוררות חשש כבד כי מדובר בניסיון לשנות את הרכב המל"ג משיקולים פוליטיים, ובפרט כדי להשפיע על החלטותיה בנושא זה, באופן העלול לפגוע בעצמאות שיקול דעתה המקצועי.

כל ניסיון לעצב את הרכב המועצה כדי להבטיח תמיכה במדיניות ממשלתית מסוימת הוא בגדר התערבות פוליטית פסולה, הפוגעת בעצמאות שיקול הדעת של המל"ג, במעמדה המקצועי ובאמון הציבור בה. מינויים למל"ג חייבים להתבסס על כישורים, מעמד וניסיון אקדמי ומקצועי, ולהתבצע במסגרת הליך תקין ושקוף, בהתאם לנוהל המינויים המחייב ותוך היוועצות ממשית עם נציגי הקהילה האקדמית. יש להבטיח גם ייצוג הולם ומאוזן של סוגי המוסדות השונים במועצה.

ארגון "בשער" קורא לעצור את הליך המינוי הנוכחי ולהבטיח כי כל מינוי למל"ג ייעשה בהתאם לדין ולנהלים המחייבים, ומתוך מחויבות לעצמאותה המקצועית ולתפקידה כמוסד ממלכתי, בלתי־תלוי.

ככל שיימשך קידום המינויים בנסיבות אלה, בכוונת "בשער" לפעול, לרבות באמצעות הצטרפות להליך משפטי, כדי למנוע פגיעה בעצמאות המל"ג ובמעמדה של הקהילה האקדמית בה.

ההגנה על עצמאות המל"ג אינה מאבק נגד שר או ממשלה מסוימים, אלא מאבק מתמשך על עצמאותה של מערכת ההשכלה הגבוהה בישראל ועל עקרונות היסוד המבטיחים את חופש פעולתה ואת מצוינותה.

19.10.26

ארגון "**בשער**" – קהילה אקדמית למען החברה בישראל (ע"ר) – מאגד כ־2,500 חברות וחברי סגל אקדמי מכל מוסדות ההשכלה הגבוהה בישראל, כולל בין היתר כלות וחתני פרס נובל ופרס ישראל, נשיאות, נשיאים ורקטורים לשעבר, הפועלים למען החברה בישראל ולמען שימור האינטרס הלאומי של המדינה בתחומי ההשכלה הגבוהה, המחקר והאקדמיה – כל אלה הכרחיים לשגשוגה של המדינה בכל תחום ולקיומה כחברה פתוחה, סובלנית ודמוקרטית, חברה שתומכת במחקר איכותי וחדשני ומקדמת ידע, תוך שמירה על עצמאותה ואיכותה של מערכת ההשכלה הגבוהה.